

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 28. Socii è Brasilia missi à piratis vexantur, & appellunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

fertur, novorum sociorum supplementum è Brasiliâ adventare, quocirca ad eos excipiendos, falce tantisper in amplissimâ messe relicta, Cordubam redeundum fuit.

ACCERTIS Tucumanix Episcopi litteris, Josephus Anchieta Brasiliæ provincialis, anno millesimo quingentesimo octogesimo-septimo, socios quinque, Leonardum Arminium Italum reliquis præpositum, Joannem Salonium Valentix in Hispaniâ natum, Thomam Fildium Ibernum, Emmanuelem Ortegam & Graum Lusitanos, selectos planè viros, in subsidium misit, qui aspirantibus ventis vela facientes, ubi ad Argentei fluminis ostium pervenère, arbitantes in tuto jam se esse, ex improvviso pyriticam Anglorum hæreticorum in se involentem perspexere. Capta navi, Hæretici suoptè ingenio in Societatem JESU infesti, socios indignis probris onerant, & ne Fidei Catholicæ facem ad Barbaras nationes transferant in Insulam desertam, fatore notabilem, mactationi destinatos depouunt. Mutatâ deinde sententiâ, rursûm in navim ex malo, ut aiebant, suspendendos recipiunt: aliis interim eorum cistas insolenter explorantibus. In quarum una consecratæ ceræ Agnos magno numero cùm reperissent, mirum quantum in Pontificem Romanum talium rerum consecratorem exarserint, & quantis ludibriorum dehonestamentis sociorum pietatem exagitârunt. Hæreticorum uno, cæterorum impudentissimo, sparsas per navis tabulatum sacras ceras prophanum pede proculcare auso. Non tulit indignationem Emmanuel Ortega, magni vir animi, Josephi Anchieta Brasiliæ Provincialis dudum socius, aususque est, objurgatâ piratarum insolentiâ, hæretici hominis pedem proculcantis pedem utraq; manu præhensum ab sacrilegio avertere, vociferans neutiquam permitturum, vidente se, sacra violari. Sed dum hereticus contra connitendo prophanum pedum è manibus Ortegæ extricat, alliso ad navis oram capite, perstricta cute, sanguinem sibi elicit: quo viso turmatim hæretici in Ortegam involant, nihil repugnantem, impatis prius verberibus, in mare deturbant: deturbatum, diuq; cum fluctibus in madida veste colluctantem, & jam navim natationis beneficio prehendentem, eo sine è mari extrahunt, ut duriori morte cum reliquis sociis eum afficiant: & jam consilia de genere necis inferendo agitabant, cùm res accidit memorabilis: nam in illius hominis pede ausi sacram ceram proculcate repente nata pustula pestilens est, quæ postquam proximas partes serpendo invasit, tantis doloribus reliquum corpus affecit, ut abscesso frustra pede ante viginti quatuor horas sacrilegam animam exhalarer: tanto hæreticorum ad manifestum Dei judicium stupore, ut deinferenda sociis violenta morte abstinerint. Aliquot tamen diebus, versus fretum Magellanicum ductos, durâque fame maceratos, tandem navi sine velis, & sine cætero navigandi instrumento, ad certum pœnè naufragium imponunt: sed velis & remis non egent qui aurâ Sancti Spiritus afflati navigant: cujus aspirante pro ventis Numine, non diu post, portum Boni-aëris feliciter tenuere. Aliud etiam in eo concursu accidit singulare. Secum traxerant socii Cranium unius Virginis ex Divæ Ursulæ comitatu, visâque hereticâ navi, rite violaretur sacrum pignus, eò loci absconderant, quò facile non penetraret scrutatrix hæreticorum impietas (& certum est ab eis non repertum) tamen cùm illud socii educere vellent, nusquam amplius repertum fuit, creditumq; divinitus aliò translatum fuisse; Virgine scilicet Anglâ populatium suorum sacrilegia dedignante. Appulsos socios excepit Illustrissimus Dominus Paraquariæ Episcopus, multis rationibus socios urgens, ut, mutato Tucumanix adeundæ consilio, ad Assumptionis urbem se conferrent, ibi linguam Brasiliicam, quam callebant, à Paraquariensi paucis dialectis differentem, usui esse posse: sed socii imperia Majorum causati, per solitudinem centum & viginti leucarum, Cordubam, primam Tucumanix urbem, se contulère. Adventantes Franciscus Angulus & Alfonso Batsena, procuratis Hispanorum liberalitate vestibus, pro loci conditione luculenter exceperunt. Post primos congressus, Leonardus Arminius vir gravis, Theologiæ olim professor, Brasiliæ sociis Præpositus, statim significavit, ægrè ferre se & socios è Brasiliâ Lusitanorum Prævinciâ eò vocatos, quò Peruvia Hispani Patres operas suas extendebant. quare cùm Patre Grao ad Sanctæ

CAPUT

XXVIII.

Socii è
Brasiliâ
missi à Pi-
ratis ve-
nantur & ap-
pellantur.

1587.

Ab hæreticis
capiuntur.In Insulam
desertam
transportan-
tur & edu-
cuntur.

Vocantur.

Emmanuel
Ortega sa-
crilego re-
ssit.In mare de-
jicitur.

Extrahitur.

Memorabilis
sacrilegii pœ-
na.Socii appel-
lantur.Sacrum cra-
nium dispa-
ret.Socii invi-
tantur ab
Episcopo Pa-
raquariensi.Cordubam
pergunt.

*Arminius
& Graus in
Brasiliam
renavigant.*

Fidei urbem se recepit, quâ urbe solitis Societatis officiis procuratâ, cum eodem socio, non diu post, in Brasiliam renavigavit. At Ortega, Salonus & Fildius, non il libenter Peruanis Patribus (donec Generalis Præpositus super eâ re consultaretur) se adjungere. Franciscus Angulus Thomam Fildium & Joannem Salonium ad Sancti Jacobi urbem secum abduxit. Alfonsus Barsena Emmanuelem Ortegam socium, Apostolus Apostolum accepit: quocum relictam tantisper in Cordubensi agro falcem mirabili proventu receptum ivit.

**CAPUT
XXIX.**
*Cordubensis
ditio ab Al
fonso Barfe
na & Em
manuele
Ortega uti
liter excur
ritur.*

ERANT tum ditiois Cordubensis Indi partim Ethnici, partim sacro initiati fonte. Illi magna ex parte, novis servitiis & morum pravitate feroces, externum imperium rebellando renuebant. Hos (si nomina Christiana demeres) vix ab Ethnicis, deficiente Catechesi, distingueres. Utrosque aggressi Patres per abrupta montium, per sylvarum invia, nullo belligeræ gentis metu, fame totam regionem depopulante, reclamantibus Hispanis, certum adiri mortis periculum asserentibus, quaquaversum longè latèque Christi nomen prædicatum ibant; tanto successu, ut præter innumerabilem turbam confessione expiatam, bis mille & quingentos Ethnicos baptizarint, mille & quingenta paria pellicatu implicita legitimo vinculo conjunxerint, obvios omnes ad Christi amorem inflammare dicendo contenderint. Quibus in rebus patrands, quot labores exanthlarint, non facilè est compendio complecti. Cordubenses Indi in cavatis sub terrâ cavernis, nullo emittente supra terræ superficiem tecto, uni ab aliis longè femoti, domicatim vivunt: itaque, ut cuniculi, indagandi erant, priusquam erueres; eruti magnitudine beneficiorum obruendi, ut te audirent; audire non renuentes, plerumque per interpretes ob varietatem linguarum edocendi erant. Ea omnia præstitere socii, sæviante hyeme, cælum pro tecto, humum pro lecto habentes, adeò tenui victu, ut quàm plusculos dies numeratò viginti quatuor grana tritici turcici pro omnî cibo ad aquæ potum tantum adderent; quo tritico omnino deficiente, quinque solidos dies, præter Corpus & Sanguinem Christi, nihil penitus ori admoverunt. Et utriusque absque dubio moriendum erat, nâ cælum utilissimos homines mirabili modo conservasset, res sic sese habuit.

*Bis mille &
quingenti
baptizantur.*

*Indorum
Cordubensium
conditio.*

*Sociorum
arumna.*

Invidia.

**CAPUT
XXX.**
*De mirabili
Alfonsi Barfe
na & Em
manuelis
Ortega
transvectione.*

EMMANUELI Ortegæ fame jam propè enectò Alfonsus Barsena, aliquamdiu per preces consulto Deo, mandat, ut paulò post mediam noctem, sacrificio peracto, ad Hispani hominis villam, quinquaginta fermè leucis distitam, annonæ ergò iret; se, cum Catechumenos baptizasset, propè sequiturum. Ortega agrè se avelli ab optimi Patris latere certo mortis in periculo sinebat, nam præterquam quòd ob diurnam famem vix jam reciprocaret animam, non ignorabat, per abruptissima loca, & per regiones ferocissimas, Hispanoquæ nomini infestissimas, sibi iter faciendum. Expiatis tamen totius vitæ noxis jubenti parendum potius quàm oblitandum censuit. Vix iter eques capessiverat, cum equus, in quo ibat, volare sibi visus est: sic per belligeros, & mortem in occursum minitantes Indos, protegente ubique Numine, incolumis evasit. Sub medium diem defectissimis viribus ex equo tantisper desiliens, in somnis cœlestia ostenta incredibili animi voluptate vidit, quibus ad majora pro Christo audenda & toleranda mirum in modum confortari se sensit. Denique resumpto equo, quamvis in trajectu paludis casu se totum madefecisset, paulò post meridiem eo, quo discesserat die, Hispanorum villam ingressus, comperit undecim horarum spatio octidui iter se fecisse. Re cognitâ, Hispani Europæum hominem cum Indorum comitatu & comiteu in expeditis equis ad Barsenam mittunt: vix miserant, cum ipse Barsena aliâ viâ ore hilari eandem villam ingrediens, Ortegam & Hispanos duplicato miraculo attonitos salutat. Miraculi fidem auxit Europæus ille, qui ad Barsenam missus, post duodecim tantum dies rediit, affirmans in itu & reditu se quàm citissimè iter semper confecisse. Igitur pro miraculo Deo gratiæ actæ sunt, cui non difficilius est per Angelum transportare Abacuc in lacum leonum, quàm Danieli persimiles viros transportare in domum panis.

*Emmanuelis
Ortega mi
rabili visio.*

CAPUT